

A Székesfővárosi Képtár és a Történelmi Múzeum új szerzeményei a Nemzeti Szalonban

Budapest székesfőváros két muzeuma, a Székesfővárosi Képtár és a Történelmi Múzeum méltó helyet foglalnak el az állami muzeumok mellett és aki tudja, minő magas, európai viszonylatban is előkelő színvonalat képviselnek állami gyűjteményeink, az megérti, mit jelent, ha a székesfőváros gyűjteményeit egyenrangú testvérekként soroljuk melléjük. Horváth Henriknek, a fővárosi muzeumok kiváló igazgatójának lelkes ügyszeretete, finom hozzáértése nemcsak azzal az elgondolással szolgálja a gondjaira bízott gyűjteményeket, hogy ezek mintegy kiegészítői legyenek az államiaknak, hanem gondja (bizonyára épp elég súlyos gondja) van arra is, hogy gyűjteményei a mai válságos időkben sem maradjanak el a haladó élettől, ami annyit is jelent, hogy a székesfőváros viszont megmaradjon az élő művészet mecénásának.

Ezt a szellemet, ennek az elgondolásnak és munkásságnak gyönyörű eredményét mutatja be az a kiállítás, amely a Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum új szerzeményeiből vasárnap nyílik meg a Nemzeti Szalonban.

Elsőnek talán a székesfőváros Történelmi Múzeumának új kincseiről szóljunk, amely — persze — ennek a finom és gazdag, de sajnos oly mostoha elhelyezésű gyűjteménynek anyagába illeszkedik. Ha azt mondjuk: kincsek, — nem túlzás. Hiszen ha mást nem mutathatna fel az új szerzemények anyaga, mint *Alt Rudolfnak*, a régi Pest és régi Bécs híres osztrák festőjének azt a négy vízfestményét, amelyet itt látunk, már joggal beszélhetnénk a székesfőváros történelmi gyűjteményének nagy gazdagodásáról. Milyen ritkaságok, szinte megfizethetetlenek ezek az Alt-féle régi pesti látképek és itt igazán műremek mind a négy, nemcsak várostörténeti, hanem művészi szempontból is. Ugyanílyenek *Barabás Miklós* régi pesti városképei és miniatűrjei, pénzzel alig értékelhető múkincsek. Nincs itt elegendő terünk, hogy ennek a történelmi résznek újabb értékeit egyenként felsoroljuk, hiszen majdnem minden egyes festmény, akár Budapest multjáról, egykori arcáról és lelkéről mond el újabb érdekességeket, akár művészi szempontból jelentős, megérdemelné, hogy foglalkozzunk vele. A közönség azonban — reméljük, mielőbb — a fővárosi muzeum végleges otthonában ugyis találkozik ezekkel az újabb szerzeményekkel.

A másik rész a Fővárosi Képtár anyagának gazdagodását mutatja be. Itt láthatjuk azután, milyen áhítatos szeretettel és figyelemmel kíséri a székesfővárosnak ez a gyűjteménye a magyar képzőművészet fejlődését, párhuzamosan az állami gyűjteménnyel. Festőművészetünk kezdeteit különös figyelemben részesíti a gyűjtemény és erre a dokumentáló hangsúlyra nagy szükség is van, ha meggondoljuk, minő elsőrangú érdeke kulturánknak a hagyományok, a művészeti múlt kimutatása. Ebből a szempontból egészen meglepő — például — egy alig ismert festőnének, gróf *Sztáray Teréznek* 1783-ból származó kis férfiarcképe, olyan kitűnő festői értékekkel, amelyek valósággal izgató feladattá teszik ennek a művészasszonynak egyéb munkáit is felkutatni. Vagy itt van *Marastoni Jakabnak*, festőművészetünk olasz származású, de magyarrá vált „atyamesterének“ egy ismeretlen képe és egy nagyon finom rajza. Ritka érték *Bogdán Jakabnak*, az Angliában oly nagyra értékelt XVII—XVIII. századbeli magyar csendéletfestőnek egy igen jellegzetes alkotása. Időrendben nem tartozik ide, csak épp érdekes párhuzam szempontjából, hogy a másik magyar festőnek, aki Angliában vált előkelő és világhírű művésszé, *László Fülöpnek*, szintén láthatjuk itt egy jellemző eleganciával megfestett női arcképét. A XIX. század elejének és közepének magyar festőit *Borsos, Brocky, Bernwallner, Hóra, Tornay, Ujházy, Telepy, Weber, Lotz, Than, Székely Bertalan, Munkácsy Mihály, Bihari Sándor* képviselik, mai festészetünk tegnapra visszahajló ivének élén *Kézdi-Kovács László* áll egy színben, hangulatban, természetlélekben elragadó finomságu tájával, mellette *Nádlér Róbert* és *Szlányi Lajos* egy-egy szép, friss téli tája, *Tornyay János, Mendlik Oszkár, Márton Ferenc* kitűnően kiválasztott festményei, azután az impresszionisták vonala: *Csók, Vaszary, Horthy Béla, Fényes, Koszta*, a maiak, *Aba Nováktól, Bernáth Auréltól, Berény Róberttől, Farkas Istvántól, Derkovitstól, Egrytől, Márfyától* egészen az „östehetségű“ *Benedek Péterig*, a százhangú skála minden hangját gondos figyelemmel szólaltatva meg. Többek közt *Hubay Andor, Heintz Henrik, Kézdi-Kovács Elemér, Csánky Dénes, Jándi Dávid, Halápy János, Kmetty János, Medveczky Jenő, Molnár C. Pál, Perlrott Cs. Vilmos, Orbán Dezső, Vass Elemér* szerepelnek igen jól, irányra, művészi világnézetre való tekintet nélkül, csak a jellemző és egyéni értéket, a magyar festőművészet jelenkorának gazdagságát képviselve a gyűjteményben.

Meglepően erős keresztmetszetet adva válogatták ki mai szobrászaink munkáit. Elsősorban *Pátzay Pál* „Budapest“-szobrát, ezt a lélegző elevenségű és szobrászi megoldásában oly tökéletes leányalakot kell említenünk, és *Sidló Ferenc, Csorba Géza, Csúcs Ferenc, Farkas Zoltán, Dózsa Farkas András, Medgyessy Ferenc, vitéz Szabados Béla, Schrotta Frigyes, Vilt Tibor* egy-egy erőteljes, jó munkáját.

Ez a kiállítás, amelynek előkelő rendezését dr. *Kopp Jenő*, a Székesfővárosi Képtár fiatal igazgatója végezte, — örvendetes kezdete az új művészetnek és mint az elmúlt évek munkásságának példamutatója, még örvendetesebb.

Fóthy János

*
A Székesfővárosi Képtár és a Történelmi Múzeum új szerzeményeiből rendezett kiállítás szombaton este ünne-

pélyes külsőségek között nyílt meg. A megnyitóünnepélyen megjelent a kultuszminisztérium képviseletében vitéz *Haász Aladár* miniszteri tanácsos és *Say Géza* miniszteri osztálytanácsos, a megjelent előkelőségek között voltak: *Preszly Elemér*, Pest vármegye főispánja, *Ugron Gábor* ny. miniszter, az Irodalmi és Művészeti Tanács elnöke és még sokan mások. A megjelent előkelőségeket *Gerevich Tibor* egyetemi tanár, a Nemzeti Szalon alelnöke üdvözölte, rámutatva arra, hogy milyen szépen és örvendetesen

fejleszti a főváros képtárát és muzeumát, amiáltal nagy támogatásban részesíti elsősorban a fiatalabb művésznemzedéket. Az üdvözlő beszédre a gyengélkedése miatt távollevő ifj. *Némethy Károly* tanácsnok megbízásából dr. *Galancs László* főjegyző válaszolt, aki megállapította, hogy a Fővárosi Képtár fejlesztésének gondolatát még *Csánky Dezső* vetette fel, aki ebben az irányban akciót is indított. Beszédében felkérte a főváros közönségét, hogy pártfogolja művészeinket.